

**Biskop Tor Singsaas, åpningstale Olavsfestdagene 2011 i Borggården, Erkebispegården
28.07.2011:**

Kjærlighetens kraft

”Når én kan vise så mye hat i seg, - tenk så mye kjærlighet vi kan vise sammen” sa stortingsrepresentant Stine Renate Håheim. Hun har på en glimrende måte satt ord på det vi alle har erfart. Utrolig hva vi har merket av kjærlighetens kraft disse dagene etter 22.7.! Kjærligheten har åpnet alle dører og porter i oss. Helt inn i det inneste hvor vi har gjemt vårt såreste og vakreste.

Vi svarte på den vanvittige terroren med å vise kjærlighet, omsorg, skape fred, forsoning. Og, - vi har vist et enormt samhold. Vi har i fellesskap hentet fram en sosial kapital vi nesten ikke visste var der. Vi har fått se alt det utrolige av godhet som finnes gjemt i oss mennesker, og som nå veller fram fra oss. Hvor har vi dette fra? Vi undrer oss hvem som har sendt dette med oss inn i livet? Jeg tror det er Gud, vår Skaper! Og når vi lever det ut sammen, så får det en utrolig kraft, slik at alle gater fylles med kjærlighet, som Kronprinsen så treffende sa det.

Vi har først og fremst vært opptatt av å ta vare på den som er hardest rammet. Men et helt folk er rammet! For dette har vært et angrep på oss alle. Det har vært et anslag mot mennesket. Vi er så få her i landet, og ingen å miste. **De som er døde og hardt skadet er av ulik etnisk opprinnelse, og har ulik tro og livssyn. Men de er våre alle som en.** Disse dagene har vi identifisert oss med de som er hardest rammet, og på en slik måte at vi har merket det på vår egen kropp. Det er som om en av våre aller nærmeste er mistet. En merkelig opplevelse.

Hvordan holde fast på denne sterke tilhørighet til hverandre nå videre? For vi har erfart en enorm bærekraft i denne måten å leve sammen på, i møte med hverandre enkeltvis, og når vi har vært samlet i kirkene og på torgene, som og er blitt våre ”nye hellige steder” hvor vi har tent lys og lagt ned blomster.

Dette har vi opplevd i vår dypeste krise og verste traume som folk og land. Men hvordan nå ta med oss denne dyrekjøpte erfaring inn i framtida, nå når vi må begynne å leve et hverdagsliv igjen? At disse erfaringer av samhold og fellesskap og ivaretagelse av den enkelte, er viktige byggesteiner for livet vårt videre!

Det vi har startet på er en gjenreisning av medmenneskeligheten i mellom oss. Det er en gjeninnsettelse av menneskets verdighet og ukrenkelighet.

Mennesket ble på det mest groteske og dypeste krenket og tråkket på i Oslo og på Utøya. Vi må gjenreise tilliten til mennesket igjen, til **det voksne mennesket.**

Det gjorde et uutslettelig inntrykk på meg da en av de unge fortalte; ”at da han ble tatt opp i båten, hadde han et sterkt behov for å kroppsvisitere redningsmannen, fordi han trodde det var nok en drapsmann som kom.” For han hadde møtt drapsmannen forkledd som politi, og som på den måten ødela et symbol for oss som er forbundet med trygghet og rettferdighet. De unge erfarte at det var ”selveste døden” som var forkledd. Et grufullt tillitsbrudd. Menneskelivet bygger på å ha **grunnleggende tillit** til hverandre.

Å være et medmenneske må alltid være vår hedersbetegnelse. Og videre; alltid tenke på den minste først. Gjennom måten vi behandler den minste og svakeste på, viser vårt fellesskap sin kvalitet.

Nå må vi som voksne gjenreise tilliten til mennesket som medmenneske, - som tar vare på den minste. Det er de voksnes ansvar. Uten tillit til hverandre stopper alt levd liv opp, og går sakte til grunne. Tillit er noe av det mest grunnleggende i livet.

Mange barn og unge opplever etter Utøya en utrygghet. De har levd seg så inn i det tragiske som har skjedd at de sterkt solidariserer seg med de jevnaldrende som ble rammet, og har gjort det til sitt eget. Slik er barn. Slik er unge. Slik er de bærere av noe av det aller vakreste vi mennesker er blitt medsendt av Gud, vår skaper.

Kjærligheten, - som er grenseløs og uten fordommer. Den har evne til å gjøre andres liv til sitt eget som **pasjon og solidaritetshandling**. Du verden, så sterkt å møte slike medmennesker. Umiddelbare, tillitsfulle, uten fordommer.

Men hva når barn og unge nå lever med en grunnleggende utrygghet og usikkerhet i forhold til de mennesker en skal få omsorg og omtanke fra?

Dette er et av de brennbare tema under Olavsfestdagene; samtaler om ”barn og unges oppvekst i et grenseløst samfunn.”

Nå må vi sammen tenke på alle de barn og unge som fra før har det tungt, og som i disse dagene får en forsterket utrygghetsopplevelse når vi alle er traumatisert og kjenner på fortvilelse og sorg. Det er sagt av fagfolk at vi alminnelige voksne er utrustet med en **oppmerksomhets- og oppdagelseskompetanse** som vi må gjøre oss bruk av i møte med barn og unge. Vi må se, og legge merke til hvordan egne barn har det, men og være opptatt av at naboungene også skal ha det godt.

Å se livet nedenfra er viktig. Iallfall for en biskop som lett kan se det ovenfra. Barnet ser livet nedenfra. Nå er det viktig og måtte gå ned på kne og være i samme høyde som barnet jeg møter, for å være i øyehøyde med barnet. En må være i samme øyehøyde med den en møter, - for det er først da en møtes ansikt til ansikt. For det er slik tillit skapes.

La disse Olavsfestdagene stå i barnets tegn. For barnet har en annen unik evne som vi må ta med oss. Midt i sorgen må det leke i glede for å kunne gjennomleve og kjempe mot fortvilelsen.

Det skal vi nå: Hente fram leken i glede for å bekjempe det som vil ta livet fra oss.

Med ønske om Guds velsignelse over årets Olavsfestdager.